

МЕНЕДЖМЕНТ: ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Старієнко Д.Р.

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Бабиш Р.Б., канд. екон. наук, доц.

Ключові слова: планування, менеджмент, система, методика, господарюючий суб'єкт

Планування є основною функцією менеджменту, що зв'язує всі управлінські функції. Без планування організація не в змозі чітко визначити свою мету і напрямки діяльності.

Планування - це процес перетворення цілей підприємства в прогнози та плани, процес визначення пріоритетів, засобів та методів їх досягнення.

План - це кількісне відображення цілей та розробка шляхів їх досягнення.

План підприємства - це завчасно розроблена система заходів, що передбачає цілі, зміст, збалансовану взаємодію ресурсів, обсяг, методи, послідовність і строки виконання робіт по виробництву і реалізації продукції або наданню послуг. План дозволяє підприємству оцінити - наскільки реальне досягнення поставлених цілей, що допомагає, а що заважає їх досягати.

Система планування, згідно з теорією систем, може розглядатися із двох точок зору. Якщо елементами системи вважаються суб'єкти планування (керівники і розробники планів) та процеси обробки інформації, то система планування виступає як цілеорієнтована множинна сукупність процесів планування, між якими існують специфічні взаємозв'язки [1].

Якщо елементами системи розглядати результати планування, тобто інформацію, що міститься у планах, то система планування інтерпретується як множинна сукупність планів, між якими існують специфічні взаємозв'язки.

Обидва підходи не суперечать один одному, оскільки плани утворюють інформаційну складову будь-якої системи планування.

Беручи до уваги масштаб передбачення перспективи організації, виділяють стратегічне планування (понад 1 рік) і оперативне (поточне) планування (до 1 року). Стратегічне планування полягає у виборі курсу розвитку організації – її стратегії. Оперативне планування є одночасно логічним продовженням стратегічного планування і способом реалізації стратегії. Тому в американському менеджменті його часто називають плануванням реалізації стратегії [2].

Суть планування проявляється в конкретизації цілей розвитку всієї фірми та кожного підрозділу окремо на певний період розрізняють три основні форми організації планування: "зверху-вниз"; "знизу-нагору"; "мета вниз–плани нагору".

Планування "зверху вниз" ґрунтується на тому, керівництво створює плани, які слід виконувати їхнім підлеглим. Така форма планування може лати позитивний результат тільки при наявності твердої системи примусу.

Планування "знизу нагору" засноване на тому, що плани створюються

підлеглими й затверджуються керівництвом. Це більш прогресивна форма планування, але в умовах спеціалізації, що заглиблюється, і поділу праці складно створити єдину систему взаємозалежних цілей.

Планування "мета вниз – плани нагору" з'єднує переваги й усуває недоліки двох попередніх варіантів. Керівні органи розробляють і формулюють мету для своїх підлеглих і стимулюють розробку планів у підрозділах. Така форма дає можливість створити єдину систему взаємозалежних планів, тому що загальні цільові настанови є обов'язковими для всієї організації.

Сучасне планування повинно бути ітераційним, тобто гнучким і здатним адаптуватися до постійних змін самого об'єкта управління, змін зовнішнього середовища. З метою досягнення бажаного стану планування повинно сприяти запобігання помилкових дій і скорочення невикористаних можливостей.

Ефективна діяльність будь-якого господарюючого суб'єкта, комерційних і некомерційних організацій неможлива без розробки прогнозів і базуються на них бізнес-планів і програм, а на рівні держави, його суб'єктів та виконавчих органів - без концепції соціально-економічного, науково-технічного, освітнього розвитку, без довгострокових, середньострокових і короткострокових планів і програм. Об'єктом прогнозу й планової роботи можуть бути будь-які види діяльності, спрямовані на досягнення якихось цілей, особливо цілей щодо забезпечення інтересів і потреб суб'єктів ринку і господарювання.

Процес планування може бути ефективним, а інвестиції, вкладені в нього, можуть бути виправданими, якщо планування спирається на відповідні принципи. Принципи планування виражають сукупна дія системи законів розвитку об'єкта і практики планування, визначають цілі та завдання, напрямок і характер складання, виконання та перевірки виконання планів.

Процес планування вимагає не тільки з методологічного, але й методичного забезпечення. Методика планування являє собою систему методів і прийомів розробки та обґрунтування комплексу прогнозів і планів, розрахунків показників..

До основних методів планування відносяться наступні: експертні, методи соціального аналізу, методи прямих техніко-економічних розрахунків, балансовий метод, економіко-математичні методи і моделі, програмно-цільовий метод, метод системного аналізу, прогностичні гіпотези, динамічна кореляція тощо.

У процесі планування для реалізації методологічних підходів і принципів, методів планування необхідна складна, динамічна система планових показників. Ця система включає в себе ряд підсистем, специфіка яких визначається на основі класифікаційної ознаки - рівня об'єкта планування в ієрархічній системі національного господарського комплексу країни.

Список використаних джерел:

1. Щєблїкіна І.О. Основи менеджменту: навч. посібн. [для студ. вищ.навч. закл.] / І.О. Щєблїкіна, Д.В. Грибова. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2015. – 480 с.
2. Гроув Ендіро С. Высокоэффективный менеджмент / Пер. с англ. - М.: Филинь, 1996. - 280с.